

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. január 30. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A 3 rb. folytatólagosan elkövetett szexuális kényszerítés büntette miatt **vádlott** ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2018. október 03. napján kihirdetett KB.II.23/2018/8. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a büntetést halmazati büntetésként tekinti kiszabottnak.

I n d o k o l á s:

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2018. október 3. napján kihirdetett Kb.II.23/2018/8. számú ítéletével **vádlottat** bűnösnek mondta ki 3 rb. folytatólagosan elkövetett szexuális kényszerítés büntetében (Btk.196.§ (1) és (2) bekezdés b) pont), ezért 2 év - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtása esetére rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész tudomásul vette az ítéletet. A vádlott védője felmentésért fellebbezett. Az ítélethirdetésen jelen nem lévő vádlott 2018. október 3. napján írásban felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.766/2018/1. számú átiratában indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben azzal, hogy az enyhítő körülmények köréből mellőzze a szolgálati viszony megszűnését. Átiratában hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a felülbírálatot érdemben befolyásoló eljárási szabálysértést nem vétett. Ugyanakkor megállapította, hogy a vádlott a 2018. október 3-i tárgyalásról csak a védője útján, telefonon értesült, amely nem felel meg a Be. 113. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésnek. Álláspontja szerint azonban a vádlott távolmaradása nem tekinthető olyan eljárási szabálysértésnek, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására. Utalt arra, hogy helyes tényállás alapján állapította meg az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét, cselekményeit törvényesen minősítette, és vele szemben arányos büntetést szabott ki. Érvelése szerint helyesen döntött a bíróság akkor is, amikor a vádlottal szemben mellőzte a lefokozás katonai büntetés alkalmazását. Csupán annyi megjegyzést tett, hogy az elsőfokú bíróság helytelenül értékelte a nem katonai bűncselekményeket elkövető vádlott javára a szolgálati viszonya megszűnését.

A vádlott védője az ügyben előterjesztette fellebbezése írásbeli indokolását, amelyben kiegészítette bejelentett fellebbezésének irányát. Elsődlegesen a vádlott felmentését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság más tanácsának új eljárás lefolytatására utasítását indítványozta. Kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mert az egyetlen objektív bizonyítékot, a sértettek vonatkozásában készült pszichológus szakértői véleményeket az elsőfokú bíróság nem értékelte, így azok tartalmának figyelmen kívül hagyása a

tényállás iratellenességét eredményezte. Sérelmezte az elsőfokú bíróság indokolását a vádlott vallomásmegtagadását és annak értékelését illetően. Nyomatékosította, hogy a vádlott írásban terjesztett elő védekezést, amelyben pontról pontra cáfolta a sértetti előadásokat. Hangsúlyozta, hogy a védelmi fellebbezés nem az elsőfokú bíróság mérlegelését támadja. Az eljárási szabálysértések körében hivatkozott arra, hogy a sértettek bíróság általi kihallgatására törvénysértő, a sértettek befolyásolására, irányítására alkalmas módon került sor anélkül, hogy a tanács elnökének kérdései rögzítésre kerültek volna a jegyzőkönyvben. Érvelt azzal is, hogy a bíróság a védelem összes bizonyítási indítványát elutasította, az elutasítás ésszerű indokát nem adta, és ezzel a fegyveregyenlőség elvét súlyosan sértette. Végül kifogásolta, hogy az elsőfokú katonai tanács ítéletében semmilyen módon nem értékelte a sértett 1. sértett által becsatolt hangfelvétel tartalmát, akárcsak azon tanúk vallomásait, akik azt állították a nyomozás során, hogy a vádlott soha nem tanúsított tiszteletlen magatartást a női kollégáival szemben. Mindezek alapján másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és arra tett indítványt, hogy a fellebbviteli bíróság az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására kötelezze.

A vádlott védője a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében bejelentett fellebbezését és annak írásbeli indokolását változatlanul fenntartotta. A jogszabály változásra tekintettel a törvényhelyek megjelölését pontosította és ennek megfelelően elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a vádlott felmentését kérte a Be. 604. § (1) bekezdés b./ pontjára és a 606. § (2) bekezdésére figyelemmel, másodlagos indítványa pedig az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult a Be. 609. § (1) bekezdése alapján.

A vádlott és a védő által bejelentett fellebbezések folytán az ítélőtábla katonai tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljes terjedelmében felülbírálta.

Ennek során az ügy előzményeként megállapította, hogy a Központi Nyomozó Főügyészség Debreceni Regionális Osztálya a 2016. szeptember 08. napján kelt 3.Nyom.389/2015. számú vádiratában **vádlottat** 3 rb. folytatólagosan a Btk. 196. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés b./ pontjának II. fordulata szerint minősülő sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve elkövetett szexuális kényszerítés büntettével vádolta.

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2017. szeptember 26. napján kihirdetett KB.II.32/2016/18. számú ítéletével **vádlottat** bűnösnek mondta ki 3 rb. folytatólagosan elkövetett szexuális kényszerítés büntettében (Btk. 196. § (1)-(2) bekezdés b./ pont), ezért 2 év szabadságvesztésre és lefokozásra ítélte. A szabadságvesztést 3 év próbaidőre felfüggesztette, utólagos végrehajtása esetén azt börtönben rendelte végrehajtani. Rendelkezett a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról is. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A Fővárosi Ítélőtábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság a 2018. április 18. napján hozott 6.Kbf.2/2018/7. számú végzésével a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának KB.II.32/2016/18. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A másodfokú bíróság elrendelte, hogy az elsőfokú bíróság az ügyet soron kívül tárgyalja és felhívta a figyelmét a Be. XVI. Fejezetében foglalt eljárási szabályok alkalmazásának lehetőségére a bizonyítási eljárás lefolytatása során.

A megismételt eljárás felülbírlata során a fellebbviteli bíróság észlelte, hogy az iratok tartalma alapján nem állapítható meg, hogy a vádlott személyesen mondott le a tárgyaláson való részvétel

jogáról. Ezért a Be. 428. § (1) bekezdés a./ pontja alapján **vádlott** jelenléte a 2018. október 03. napján megtartott zárt tárgyaláson, amikor a perbeszédék elhangzottak kötelező lett volna, azonban a vádlott nem volt jelen, és idézése nem felelt meg a Be. 113. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek. A Be. 608. § (1) bekezdés d./ pontjára figyelemmel tehát alappal merült fel, hogy a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek jelenléte a törvény értelmében kötelező. A feltétlen eljárási szabálysértés azonban - miként erre a Kúria rámutatott - akkor valósul meg, ha az elsőfokú bíróság a terhelt távollétében tárgyalást tart és bizonyítást vesz fel annak ellenére, hogy a terhelt részvétele a tárgyaláson a törvény értelmében kötelező. Az abszolút eljárási szabálysértés vizsgálata során a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az alábbi következtetésre jutott.

A Be. 430. § (2) bekezdése szerinti vádlotti nyilatkozat nem volt fellelhető az ügyben és a Be. 430. § (1) bekezdés b./ pontja szerinti kézbesítési megbízotti szerződés az ítélet kihirdetését követően, 2018. október 26. napján kelt. Az ügyiratok, valamint a védő nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján azonban a másodfokú bíróság alappal következtetett arra, hogy adminisztratív hiba történt a vádlott nyilatkozatának beszerzésekor. A vádlott bizonyíthatóan önként mondott le az általa ismert időpontban tartott tárgyaláson való megjelenés jogáról és az eredeti kézbesítési megbízotti szerződés az utolsó tárgyalási határnapot megelőzően került benyújtásra az elsőfokú bíróságra. Ha az eljárási szabálysértés úgy valósul meg, hogy a vádlott távollétében érdemi bizonyítási cselekmények lefolytatása történik, az értelemszerűen azt eredményezi, hogy a bizonyítás-felvétel nem érvényes. Így az ilyen bizonyításra épülő ügydöntő határozat sem lehet érvényes. Ha azonban az eljárási szabálysértés olyan perjogi helyzetben történik, amikor akár a törvény erejénél fogva, akár ténylegesen érdemi bizonyítás nem történt, akkor nyilvánvaló, hogy az eljárási szabálysértés az ügydöntő határozat érvényességére nincs kihatással. Mindezt figyelembe véve - miután a 2018. október 03. napján megtartott tárgyaláson érdemi bizonyítás felvételére nem került sor, csupán perbeszédék hangzottak el, majd kihirdetésre került az elsőfokú határozat - a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ügy érdemére kiható abszolút eljárási szabálysértés nem valósult meg (BH.2018.5.138, BH.2005.3.100). Az elsőfokú katonai tanács eljárási szabálysértése tehát relatív, és nem volt lényeges hatással az eljárás lefolytatására.

További eljárási szabálysértés azonban, hogy a megismételt eljárásban az elsőfokú katonai tanács a sértetteket a Be. 510. § (2) bekezdésében foglaltak ellenére nem értesítette a kitűzött határnapról. Az elsőfokú bíróság mulasztása folytán a sértettek a Be. 51. § (1) bekezdés b./ pontjában foglalt felszólalási jogukat, illetve a d./ pontban írt kérdésési jogukat nem gyakorolhatták. Egyebekben az elsőfokú katonai tanács perrendszerűen, a Be. 633. § rendelkezéseinek megfelelően folytatta le a megismételt eljárást. A korábbi másodfokú bírósági felhívásnak megfelelően ismételte meg a bizonyítási eljárást a Be. 633. § (5) és (6) bekezdései szerint. A bizonyítási eljárás lefolytatásánál a vádlott jelen volt.

Az elsőfokú bíróság a tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. Ennek során a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlott tagadta a terhére rótt bűncselekmények elkövetését. Írásbeli vallomást csatolt, amelyben részletesen kifejtette, hogy a sértettek munkavégzésével számtalan probléma merült fel a munkavégzésük, hangnemek, magatartásuk miatt, és mivel ő keménykezű vezetőként mindig megkövetelte a precíz munkavégzést, a sértettek bosszúból tettek ellene feljelentést.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott cselekvőségét illetően a tagadásával és a védekezésével szemben a terhelt tényállást a sértettek következetes vallomásai, a sértettek által

előadottakat megerősítő közvetett tanúk vallomásai, valamint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok, valamint a pszichológus szakértői vélemények alapján állapította meg. A védő beadványában írtakkal szemben az elsőfokú bíróság a sértettekre vonatkozó igazságügyi pszichológus szakértői véleményeket a 2018. június 26-i tárgyaláson ismertetéssel a bizonyítás részévé tette és azokat ítélete 17. oldal 4. bekezdésében értékelte is akként, hogy azok a sértettek szavahihetőségével kapcsolatban nem fogalmaznak meg kételyt, mindhárójuk a vádlotthoz fűződő viszonya szorongással, feszültséggel terhelt volt, illetőleg előadásmódjuk élményszerűnek hatott. A vádlott írásbeli vallomásának részletes értékelésére az elsőfokú ítélet 15. oldalának 2. bekezdésétől a 16. oldal 1. bekezdéséig került sor, míg a rá vonatkozó igazságügyi pszichológus szakértői vélemény értékelését a 19. oldal 2. bekezdése tartalmazza. A sértett 1 által csatolt hangfelvétel tartalmát az elsőfokú bíróság az ítélet 8. oldal 4. bekezdésében értékelte.

Az elsőfokú katonai tanács ítélete 4. oldal 3. bekezdésétől a 17. oldal közepéig értékelte az általa megismert bizonyítékokat, és logikus, meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért nem a vádlott védekezését fogadta el a tényállás alapjául.

A hatályon kívül helyezésre és felmentésre irányuló védői indítvány és a felmentésre irányuló vádlotti fellebbezés nem alapos.

A korábban írtaknak megfelelően a másodfokú bíróság nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely a hatályon kívül helyezést megalapozná. Nem észlelt olyan eljárási hibákat sem, amelyekre a védő a sértettek kihallgatását illetően a beadványában utalt. Az ott írtak szerinti magatartás az elsőfokú bíróság elfogultságát vethetné fel, de a vádlott és a védő egyezően nyilatkozott a megismételt eljárásban a 2018. június 26. napján megtartott tárgyaláson akként, hogy nem jelentenek be elfogultsági kifogást a katonai tanáccsal szemben. Az alapügyben keletkezett tárgyalási jegyzőkönyvek alapján a védő indítványában kifogásoltakat nem észlelte a fellebbviteli bíróság, azt viszont megállapította, hogy sem a vádlott, sem a védő nem kérte a sértettek vallomását tartalmazó tárgyalási jegyzőkönyv határidőhöz kötött kijavítását, kiegészítését. Itt utal arra a fellebbviteli bíróság, hogy a bizonyítási indítványok elutasításának ésszerű magyarázatát adta az elsőfokú bíróság, hiszen azok nem a konkrét ügyre vonatkozó ismeretekkel rendelkező tanúk kihallgatására irányultak. Megjegyzi azt is, hogy a munkahelyi pszichológus vallomása szakértői véleményként nem lett volna figyelembe vehető, attól az ügy érdemére vonatkozó konkrét bizonyíték nem volt várható. A védői beadványban megjelölt egyéb tanúk vallomásai - miután az elsőfokú bíróság hivatalból nem tartotta indokoltnak, így erre irányuló indítvány hiányában - nem kerültek felolvasásra, ismertetésre, így azok a bizonyítás részét nem képezték, alappal rájuk hivatkozni nem lehet. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy e tanúk vallomása egyébként ésszerű kételyt a sértettek vallomásának hitelességét illetően nem támaszthat. Ugyanakkor a védőnek a vádlott „hallgatás jogához” kapcsolódó bírói értékeléshez fűzött kifogása alapos. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság mellőzi az ítélet indokolásából a 14. oldal utolsó és a 15. oldal első bekezdését. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának álláspontja szerint a Be.1.§ -ában rögzített ártatlanság vélelmének egyik eleme, hogy a vád bizonyítására a vádló köteles (Be. 7.§ (1) bekezdés). Ez a vádlott passzivitáshoz való jogának elismerését jelenti: a vádlónak kell bizonyítania, ennek terhe nem hárítható át a vádlottra. Ha pedig a vádlott nem kötelezhető arra, hogy ártatlanságát bizonyítsa, úgy nyilván hallgathat. Ezt az álláspontot erősíti, hogy a bizonyítás alapvetései között rögzíti a Be. 7.§ (2) bekezdése, hogy a terhelt nem kötelezhető az ártatlanságának bizonyítására. Tény, hogy számos jogrendszer engedi, hogy a bíróságok a hallgatásból a terheltre kedvezőtlen következtetéseket vonjanak le. Ez azonban aggályos ott, ahol a terheltet kifejezetten figyelmeztetik arra, hogy joga van hallgatni, mint ahogyan azt a Be. 185. § (1) bekezdés a) pontja szerinti terhelti

figyelmeztetés is előírja. Mindezekből az következik, hogy a vádlott hallgatása nem értékelhető a bűnösség kérdésében hozandó döntés során.

A Be. 591. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. Megállapítható, hogy sem a vádlott, sem a védő a fellebbezésében, új tényre, új bizonyítékokra nem hivatkozott. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással kapcsolatban rögzíthető, hogy az megalapozott, mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdésében írt hiányosságoktól és hibáktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta, és a Be. 593. § (2) bekezdésére is figyelemmel irányadónak tekintette a történeti tényállást. Így a vádlottnak és a védőnek a bizonyítékok újraértékelésére, a tényállás felülmérlegelésére és ezen keresztül a felmentésre irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett.

Az irányadó tényállás alapján a katonai tanács okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére és helyes a cselekményeinek jogi minősítése is. Nem tévedett a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa, amikor a vádlott bűnösségét 3 rb. a Btk. 196. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett szexuális kényszerítés büntetében megállapította. Az elsőfokú bíróság tényállásában mindegyik sértett tekintetében hasonló elkövetési magatartást rögzített a vádlott részéről, verbális zaklatás mellett a sértettek mellének fogdosása, arcuk, nyakuk, szájuk csókolása, nemi szervük megérintése akaratuk ellenére. A vádlott a három sértettel kapcsolatban fennálló hatalmi, illetve befolyási viszonyával visszaélve őket akaratuk ellenére több alkalommal súlyosan szeméremszérintő cselekmény elkövetésére kényszerítette, amely magatartása a nemi vágy felkeltésére, illetve kielégítésére irányult, illetve arra alkalmas volt. A másodfokú katonai tanács osztotta az elsőfokú bíróságnak az ítélet 17. oldal utolsó, 18. oldal utolsó és 19. oldal első és utolsó, valamint a 20. oldal 2. bekezdésében kifejtett jogi álláspontját. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a vádlott akaratot hajlító fizikai erőfölényét felhasználva vitte végig cselekményeit, mint szolgálati előjáró, illetve munkahelyi vezető, ezért vonatkozásában a minősített eset megállapításának is helye volt. Ezért a Btk. 196. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b./ pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett nemi élet szabadsága és erkölcs elleni büntett törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülményeket. A fellebbviteli bíróság nem mellőzi az enyhítő körülmények köréből a szolgálati viszony megszűnését, hiszen azzal a vádlott a fennálló hatalmi, illetve befolyási viszonya is megszűnt. Nem tévedett, amikor a vádlottal szemben a halmazati büntetés szabályaira figyelemmel a 2-12 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett cselekmények miatt szabadságvesztést szabott ki. Annak tartama igazodik a vádlott cselekményeinek tárgyi súlyához, bűnössége fokához, a személyében rejlő társadalomra veszélyességhez. Nem tévedett az elsőfokú katonai tanács akkor sem, amikor a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztette. A próbaidő tartama is törvényesen került megállapításra, mértéke igazodik a kiszabott szabadságvesztéshez. A végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés a Be. 634. § (1) bekezdésére is figyelemmel megfelelően szolgálja a Btk. 79. §-ban írt büntetési célokat. Az elsőfokú katonai tanács helyesen kötelezte a vádlottat a Be. 574. § (1) és (3) bekezdésére figyelemmel az alapügyben felmerült bűnügyi költség viselésére.

A vádlott cselekményei a Btk. 6. § (1) bekezdése alapján bűnhalmazatot képeznek, ezért a fellebbviteli bíróság a büntetést a Btk. 81. §-a szerinti halmazati büntetésként tekinti kiszabottnak.

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezései is törvényesek, ezért azokat a másodfokú bíróság - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának végzése a Be.605.§ (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2019. január 30.

. Török Zsolt hb. ezredes
a tanács elnöke

. Szabó Éva hb. alezredes
előadó bíró

. Mészáros László hb. ezredes
bíró

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete jogerős és a felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2019. január 30.

. Török Zsolt hb. ezredes
a tanács elnöke